View the original article

ВІЙНА

Мільярди на мінах: як Україна бореться за контроль над допомогою партнерів для розмінування

Олена Абрамович

19 листопада 2026, 06:30

Співробітники підрозділу розмінування Державної служби України з надзвичайних ситуацій обстежують сільськогосподарські угіддя у Донецькій області

«Купуйте українське», – каже прем'єр Сергій Корецький в Брюсселі на міжнародній конференції з протимінної діяльності в Україні. Він їде, а наступного дня на цьому заході оголошують трьох переможців у конкурсі інновацій з розмінування. Серед них – жодної української компанії.

Міжнародні партнери виділяють Україні щороку мільйони євро на розмінування, передають своє обладнання та фінансують роботу саперів від міжнародних операторів.

Чому не українських?

І як так сталось, що в Україні зараз простоює половина наданої партнерами європейської техніки з розмінування?

«Я прошу наших партнерів про три речі. Перше. Співпрацюйте з українським урядом, перш ніж ухвалювати рішення про фінансування», – з такими словами звернувся до міжнародних донорів прем'єр-міністр України **Сергій Корецький**, відкриваючи четверту міжнародну конференцію з питань протимінної діяльності в Україні – Ukraine Mine Action Conference (UMAC 2026) 16 листопада у Брюсселі.

Донори, які сидять у залі перед ним, цього року готові профінансувати розмінування в Україні на 70 мільйонів євро – переважно на роботу міжнародних організацій з розмінування в Україні та ремонт західної техніки.

Групове фото учасників конференції з протимінної діяльності в Україні (UMAC 2026) у Брюсселі, Бельгія, 16 листопада 2026 року

«Купуйте українське. Будь ласка, підтримуйте наш бізнес», – продовжив Корецький, а також попросив закладати витрати на розмінування і в майбутній відбудові будинків, доріг чи підприємств.

Серед учасників конференції – не лише заможні європейські держави-донори, як-от Японія, Норвегія, Швейцарія чи Ліхтенштейн, а й представники країн, які самі мають проблему масштабного мінного забруднення, зокрема Камбоджі та Сирії.

«У Камбоджі фермер і сьогодні може натрапити плугом на міну, встановлену ще до його народження», – сказав старший міністр Камбоджі **Лі Туч** і підтримав Корецького у заклику довгострокового планування.

«Увага до проблеми згасає задовго до того, як зникає замінування», – зауважив Лі Туч.

Лі Туч, перший віцепрезидент Камбоджійського управління з питань протимінної діяльності та допомоги постраждалим на конференції з питань протимінної діяльності в Україні (UMAC 2026) у Брюсселі, Бельгія, 16 листопада 2026 року

В Україні увага до розмінування поки висока.

Про це свідчать хоча б ті факти, що західні донори профінансували стільки техніки, що 60% її простоює.

А на розмінування донори та уряд виділяють такі гроші, що кількість сертифікованих в Україні компаній, які займаються послугами з розмінування, зросла від жменьки у 2022 році до майже півтори сотні у 2026.

То що стоїть за словами Корецького?

Звернутися до західних партнерів з таким меседжем Сергія Корецького попросив **Ігор Безкаравайний**, який сам у 2015-му отримав ампутацію, наїхавши на протитанкову міну, а зараз опікується розмінуванням в Україні на посаді заступника міністра економіки, довкілля та сільського господарства.

Ігор Безкаравайний, заступник міністра економіки, довкілля та сільського господарства України бере участь у міжнародній конференції з розмінування України у Брюсселі, Бельгія, 17 листопада 2026 року

В інтерв'ю Радіо Свобода на полях конференції він розповів, що до останнього часу донори «нас не питали, чим нам допомогти в гуманітарному секторі».

Як наслідок, за його словами, на розмінування у виконанні іноземних операторів витрачаються часом захмарні гроші, а в Україні простоює «зоопарк» із іноземної техніки.

«Кілька років після початку гуманітарного розмінування в Україні основним пріоритетом було притягнути в Україну якомога більше техніки, обладнання», –

каже Безкаравайний.

Але тепер із 324 машин в Україні 60% простоює через брак пального, запчастин чи спеціалістів, які розбираються в цій техніці.

«Зоопарк» техніки

Найбільше в Україні хорватської та швейцарської техніки, і це не в останню чергу пов'язано з конференціями з розмінування.

Першу конференцію донорів провели у хорватському Загребі у 2023 році. Після цього ЄС та США закупили для України хорватські технології. В 2025 році хорватський виробник систем DOK-ING повідомляв, що в Україні працює 69 його машин.

Друга конференція донорів була у швейцарській Лозанні в жовтні 2024 року, де Україна отримала першу машину від швейцарського виробника Global Clearance Solutions (GCS).

Швейцарський комплекс для розмінування GCS-200 поблизу села Залиман Харківської області, 2 травня 2025 року

За даними Міноборони, у березні 2025 року в Україні працювали вже 62 машини GCS-200. До їх фінансування долучилися уряди Німеччини, Швейцарії, Канади, США, Великої Британії, Литви, а також донори United24.

За словами чиновника ЄС, обізнаного із ситуацією, але не уповноваженого давати офіційні коментарі ЗМІ, в Брюсселі знають про ситуацію з простоєм, проте, кажуть, кожна передана ЄС одиниця техніки була підкріплена запитом від української сторони. А у новому пакеті допомоги зараз закладені кошти на сервісне обслуговування техніки.

Безкаравайний стверджує, що Міністерство економіки останні 2 роки не підписувало жодних запитів, але не виключає, що це могли бути звернення від окремих структур в Україні, до яких самі звертались донори з пропозиціями, як це бувало і з Мінекономіки.

Єврокомісарка з управління кризовими ситуаціями Хаджа Лябіб, головна дипломатка ЄС Кая Каллас, принцеса Бельгії Астрід, прем'єр-міністр України Сергій Корецький та директор Служби інструментів зовнішньої політики Єврокомісії Петер Вагнер на конференції UMAC 2026

«Оператори або міжнародні організації приходять до донорів і кажуть: «Слухайте, українці не можуть розібратися, що їм треба. А ми знаємо. Дайте нам 10 мільйонів євро». Потім вони приходять до мене: «У нас є гроші на ось це. Вам не треба?» –

розповідає Безкаравайний і обурюється, що має бути навпаки – перш ніж давати кошти, донори мають запитати про потреби в України.

Скільки коштує розмінування?

Крім закупівлі техніки для розмінування, донори фінансують і роботу спеціалістів. Практично уся робота з розмінування в Україні оплачується партнерами – як та, яку роблять іноземні компанії, так і та, яку виконують українські оператори. Іноземців фінансують за рахунок коштів партнерів, в тому числі оголошених на таких донорських конференціях. Це насамперед міжнародні гуманітарні організації – як-от HALO Trust, MAG, Norwegian People's Aid тощо.

Українці йдуть на державний тендер, і держава після цього виділяє їм кошти, які закладені на розмінування, наприклад, у кредиті від ЄС Ukraine Facility.

Виставка про українських жінок-саперок від ООН-Жінки на полях конференції з протимінної діяльності в Україні (UMAC 2026) у Брюсселі, 17 листопада 2026 року

Безкаравайний вважає, що ці дві моделі створюють нерівні умови.

Каже, українська приватна компанія може виконувати розмінування за приблизно дві тисячі доларів за гектар і при цьому залишатися прибутковою.

Натомість у міжнародних організацій вартість робіт може сягати десятків тисяч доларів за гектар, судячи з документів, які він бачив. Бо туди включені і витрати на офіси, автомобілі, адміністративний персонал та високі зарплати іноземних менеджерів.

«У нас понад 140 операторів протимінної діяльності. Ми маємо близько десятка виробників машин для розмінування, металодетекторів і захисного спорядження. А також технологічні компанії, які працюють із великими даними. Обирайте українські компанії та українські технології», – ще один заклик, який озвучив партнерам на відкритті конференції прем'єр Корецький.

Та чиновник ЄС, з яким спілкувалося Радіо Свобода, зауважив, що Україна має кошти на розмінування в рамках кредиту Ukraine Facility (€100 млн на 2024–2027 роки), якими може розпоряджатися самостійно, підтримуючи українських операторів.

Донори ж часом довіряють більше міжнародним організаціям. Є й ситуації, коли певні уряди за законом мають право передавати кошти на розмінування лише через визнані міжнародні організації.

Конференція з протимінної діяльності в Україні (UMAC 2026)

«Вони їдуть до нас, а ми вже тут»

Та все ж, міжнародні організації, які отримують кошти від донорів на допомогу з розмінуванням, відкриті до співпраці з українськими розробниками. У цьому Радіо Свобода запевнив керівник компанії UADAMAGE **Віталій Лопушанський**, який брав участь у виставці виробників на полях конференції.

«Коли в нас не було нічого – ні дронів, ні матеріальної бази, ні полігону, HALO Trust нам надали свою позицію і сказали: тренуйтеся, збирайте дані, ми будемо раді вас підтримати», – розповів Лопушанський.

Тепер його компанія сама пропонує міжнародним операторам технології для розмінування, проводить із ними спільні випробування й демонстрації.

Мав замовлення від міжнародної організації MAG і співзасновник компанії Rovertech **Борис Дрожак**.

У нього купували «Змія» – компактну роботизовану машину для розмінування, яку використовували й під час операції «Вівальді» Третього армійського корпусу.

Дрожак привіз макет «Змія» на виставку і в коментарі Радіо Свобода запевнив, що ця машина може коштувати приблизно у 40 разів менше за великі іноземні аналоги, бо важить менше тонни, у той час як така техніка зазвичай важить 20 тонн.

До намагання різних країн просувати свій продукт і тестувати його в Україні, розробники ставляться з розумінням.

«Країни готуються, збирають собі певний «швейцарський ніж», щоб бути готовими до викликів, які можуть виникнути в наступні роки або десятиліття», – каже **Михайло Писарський** з UADAMAGE.

І додає, в українців у будь-якому разі є перевага: «Вони намагаються бути тут, ідуть до нас. А ми вже в Україні».

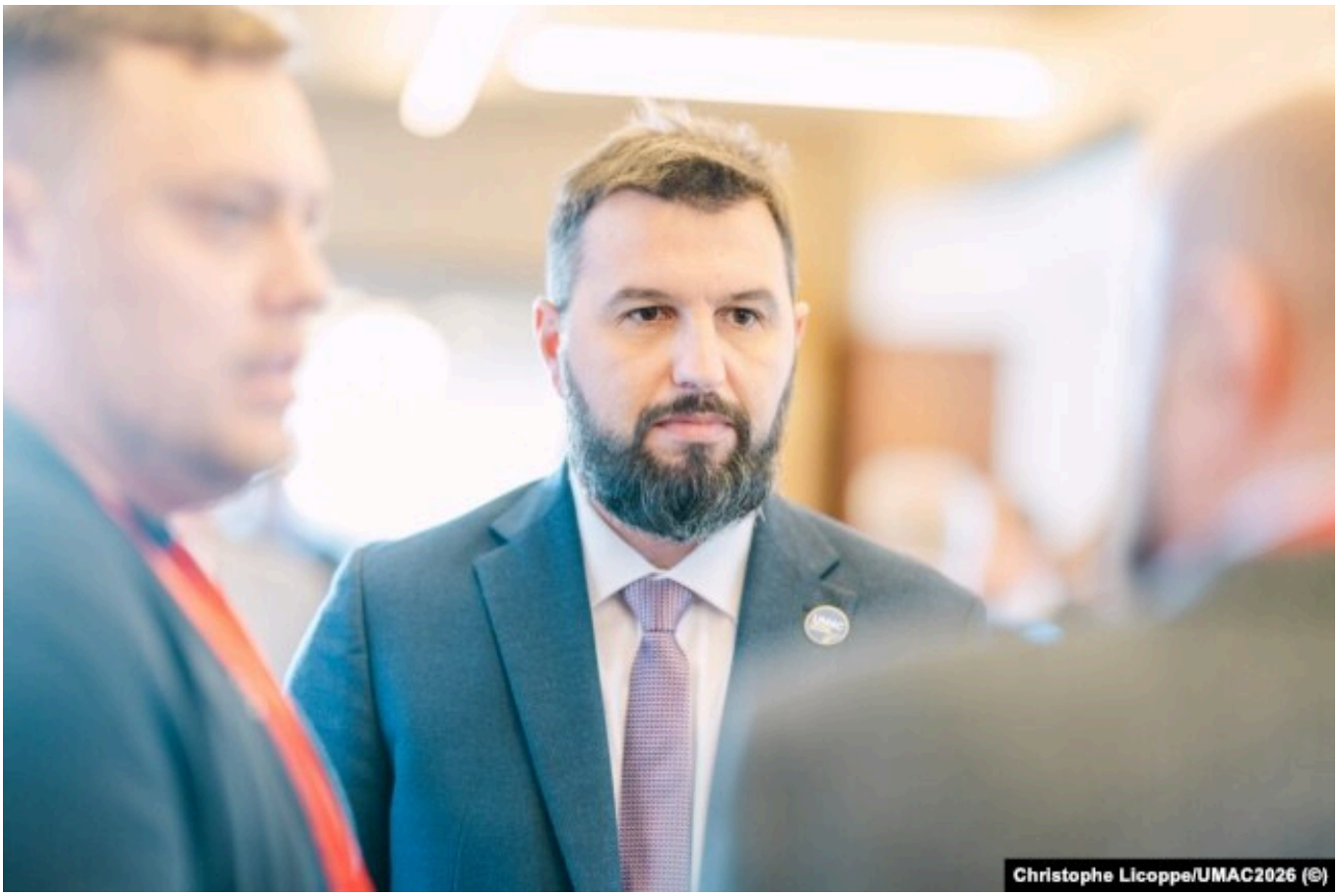
Писарський ставить ціль, щоб у майбутньому його компанія мала клієнтів у понад 30 країнах, де тривають чи були збройні конфлікти і потрібне розмінування.

Пошук нових ринків

Саме на цьому Україна тепер намагається будувати свою міжнародну співпрацю: не лише просити донорів про допомогу, а й пропонувати власні технології та

фахівців іншим країнам.

«Ламаємо через коліно, в буквальному сенсі – вмовляємо, змушуємо, ставимо вимоги, умови для того, щоб купували українське», – каже Безкаравайний.

Ігор Безкаравайний, заступник міністра економіки, довкілля та сільського господарства України

«А також готуємо наших партнерів з інших країн, які постраждали, показуємо переваги саме української техніки, наскільки вона інноваційніша, наскільки вона дешевша, наскільки ми гнучкіші, що в нас передовий досвід для того, щоб українського виробника і українські команди зробити всесвітньо відомими», – додає він.

Серед потенційних партнерів – Сирія, яка також має масштабну проблему мінного забруднення.

Безкаравайний каже, що обговорює з міжнародними партнерами, зокрема німецькими, спільні проєкти, у яких донори могли б фінансувати закупівлю обладнання для Сирії, а Україна – надавати власні розробки й навчати іноземних саперів.

Щоб спонукати купувати українське, каже Безкаравайний, на конференцію і привезли українських виробників.

Щоправда, у конкурсі інновацій з розмінування, результати якого оголосили під час конференції, серед трьох компаній-переможців не було жодної української.

Як виявилось, Безкаравайний лише перед поїздкою в Брюссель дізнався про цей конкурс. Не були в курсі й присутні на виставці українці.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Ламаємо через коліно, щоб купували українське» Безкаравайний про розмінування, техніку та донорів

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Україні пообіцяли 70 мільйонів євро на розмінування – результати конференції у Брюсселі

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«За останні місяці звільнили більше територій, ніж захопила РФ»: Хмара у річницю визволення Херсона

Олена Абрамович

Міжнародна оглядачка, кореспондентка Радіо Свобода та створеної Радіо Свобода мережі «Настоящее время». Теми: політика, заходи Євросоюзу та НАТО, життя українців у Бельгії, культура та кіно.

Україна | Світ | Війна

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.